Foto: Gemeente Brunssum

Gemeente Oudewater

Participatie Omgevingsvisie

Verslag

Gemeente Oudewater

juli 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Contour (waarden) 6
3. Wonen & voorzieningen 14
4. Werken 26
5. Recreatie & Landschap 30
6. Mobiliteit 36

1. Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Achtergrond

De gemeente Oudewater werkt aan de Omgevingsvisie. Hiermee streven zij naar een vitale, gezonde en sociale woon-, werk- en leefomgeving met als ankerpunt haar eigen identiteit binnen de regio. Als onderdeel van traject heeft de gemeente een participatieproces uitgevoerd. Doelstelling van dit participatieproces is om bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden op te halen wat er speelt rondom de thema's wonen, werken, recreatie & landschap en mobiliteit. Daarnaast is het participatieproces gebruikt om de waarden uit het de contour te toetsen. Dit verslag geeft de uitkomsten van het participatieproces weer.

Aanpak

Voor het participatieproces hebben we Oudewater onderverdeeld in 2 clusters: het stedelijke gebied en het landelijke gebied. Met beide clusters hebben we 3 stappen doorlopen: (1) begrijpen, (2) creëren, en (3) concluderen. Als onderdeel van deze stappen hebben we voor beide clusters 2 stakeholderbijeenkomsten en én een open bijeenkomst georganiseerd. Daarnaast hebben we voor de gemeente als geheel een digitale enquête uitgezet en een centrale slotpresentatie georganiseerd (in totaal zijn er dus 7 bijeenkomsten georganiseerd). Deze aanpak is schematisch weergegeven in de figuur hiernaast. Dit document is een verslag van deze bijeenkomsten. Hiernaast is ook opgenomen welke partijen hebben deelgenomen. Voor de volledigheid: het wil niet zeggen dat alle deelnemers op alle besproken punten haar instemming geven: dit verslag moet gezien worden als de algemene lijn die uit de bijeenkomsten viel te halen.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 1 (Inleiding) geven we de achtergrond en de aanpak weer.
- In hoofdstuk 2 tot en met 6 werken we de verschillende thema's uit waar de participatie op is gericht: (1) contour van de omgevingsvisie (waardenkader), (2) wonen, (3) werken, (4) recreatie & landschap, en (5) mobiliteit.

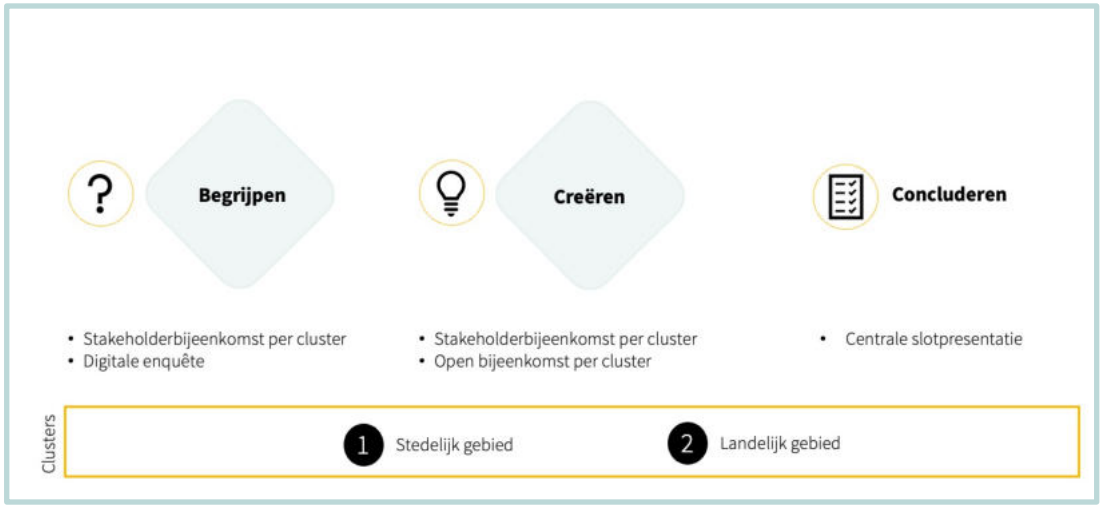

Aanpak

Stakeholderbijeenkomsten

- Bedrijven Vereniging Oudewater (BVO)
- Stichting Hugo Kotestein
- Goudriaan Vastgoed
- Geschiedkundige Vereniging Oudewater
- Meesters Makelaardij
- De Woningraat
- Juridisch Advies Kalenberg
- Vitaal Tappersheul
- Groene Hart Huizen Makelaars
- LTO
- Winkeliersvereniging NOVO
- Coop Heijmans
- De Wulverhorst
- Staatsbosbeheer
- Omgevingsdienst regio Utrecht
- Veiligheidsregio Utrecht

Inwonersbijeenkomsten

- Open bijeenkomst stedelijk gebied ±15 deelnemers
- Open bijeenkomst landelijk gebied ±15 deelnemers
- Eindpresentatie ± 40 deelnemers

Online enquête

- ± 240 reacties

Inleiding

Participatie Omgevingsvisie

Focus participatie

Het gegeven dat de omgevingsvisie nieuw is, betekent niet dat we vanaf '0' beginnen.

Omgevingsagenda & Contour Omgevingsvisie

In 2019 is de omgevingsagenda vastgesteld door de gemeenteraad. In deze omgevingsagenda staan de belangrijkste thema's en de belangrijkste opgaven. Daarnaast is de Contour Omgevingsvisie in 2021 vastgesteld in de gemeenteraad. Deze documenten zijn belangrijke uitgangspunten voor het participatieproces.

Recent vastgestelde visies

De afgelopen jaren zijn verschillende visies opgesteld die nog steeds actueel zijn (zoals bijvoorbeeld de woonvisie en Tappersheul 3). Daarnaast zijn er visies die momenteel nog uitgewerkt worden (zoals bijvoorbeeld de energietransitie). Deze visies hebben een eigen proces gekend, vaak ook met een eigen participatieproces. Deze trajecten gaan we niet opnieuw doen. Het participatieproces richt zich op de thema's en opgaven die nog niet uitgewerkt zijn. Voor deze thema's en opgaven halen we op wat er leeft bij de inwoners en ondernemers.

Thema's participatieproces

Het participatieproces heeft zich specifiek gefocust op de thema's:

- Wonen & Voorzieningen
- Werken
- Recreatie & Landschap
- Mobiliteit
- Waardenkader Contour Omgevingsvisie (toetsen of waarden herkend worden)

Rondom deze thema's hebben we een brede verkenning uitgevoerd: wat leeft er bij de stakeholders en de inwoners rondom deze thema's. De output moet nadrukkelijk gezien worden als een eerste verkenning. De verdere uitwerking is onderdeel van de omgevingsvisie én van andere trajecten, zoals bijvoorbeeld een gebiedsvisie.

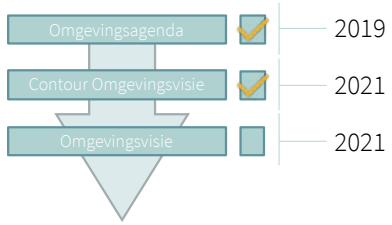

Omgevingsagenda, contour, omgevingsvisie

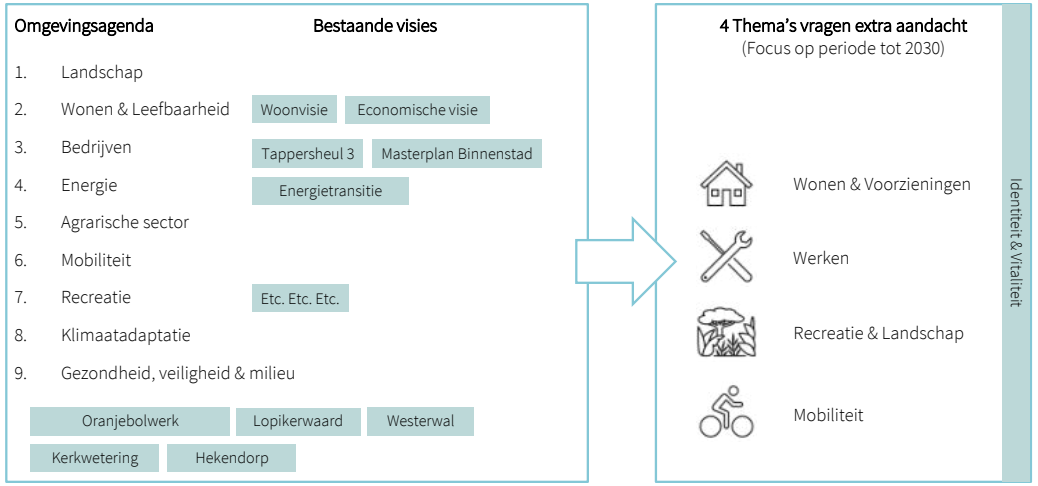

Omgevingsagenda, bestaande visies en thema's die extra aandacht vragen in participatieproces

2. Contour

Participatie Omgevingsvisie

Inleiding

Contour Omgevingsvisie

Achtergrond

De Contour Omgevingsvisie is in april 2021 vastgesteld door het college van Burgemeester & Wethouders. In de Contour Omgevingsvisie zijn verschillende onderwerpen uitgewerkt, waaronder het proces van de totstandkoming van de Omgevingsvisie, de strategie en het doel van de omgevingsvisie, de uitgangspunten bij de verschillende opgaven en het waardenkader.

Tijdens het participatieproces hebben we het waardenkader getoetst bij de verschillende stakeholders en bij de inwoners. De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in dit hoofdstuk. De 5 verschillende waarden zijn: (1) kleinschaligheid, (2), pracht & trots, (3) markant & levendig, (4), groene oase in de luwte van de verstedelijking, en (5) ondernemend, saamhorig en zelfredzaam.

Uitkomsten enquête

In de enquête hebben we de deelnemers gevraagd hoe goed zijn de waarden bij Oudewater vinden passen. Hieruit blijkt dat de waarden op veel herkenning kunnen rekenen. De waarde die het minst goed herkend wordt is “Groene oase in de luwte van de verstedelijking”, maar ook deze waarde wordt nog steeds voor 93% als ‘gedeeltelijk passend’ of ‘wel passend’ beoordeeld. Onderstaand figuur geeft de uitkomsten van de enquête weer.

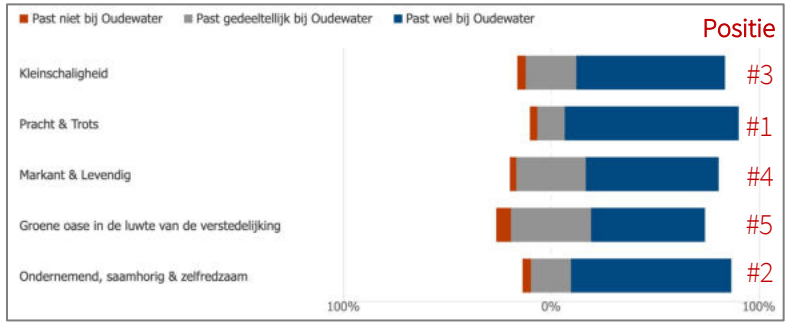

Tijdens de bijeenkomsten met de stakeholders en de inwoners hebben we de 5 verschillende waarden besproken. De opmerkingen die daarbij gemaakt zijn, zijn weergegeven op de volgende pagina’s.

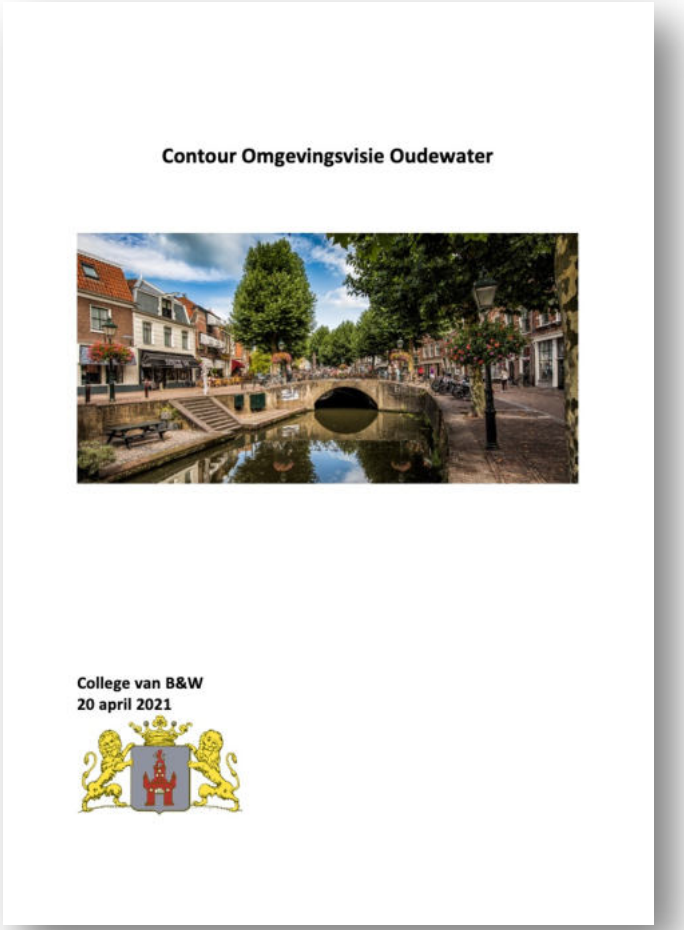

Waardenkader

#1 - Pracht & Trots

Waarde Pracht & Trots

De schoonheid van Oudewater, in stad en landschap, valt vaak als eerste op. Het kleurt onze herinneringen. Het is vaak de reden waarom mensen Oudewater bezoeken, maar heeft ook een belangrijk aandeel in het woonplezier in Oudewater. In Oudewater zijn we trots op wat we hebben en daar zijn we zuinig op. Deze schoonheid willen we koesteren. Dit betekent niet dat er niks verandert. We staan open voor nieuwe ontwikkelingen die belangrijk zijn voor de toekomstbestendigheid van Oudewater in de zin van wonen, werken, duurzame energie en samenleven. Maar we maken hierbij wel steeds de afweging wat past binnen de schaalgrootte, karakteristiek, het landschap en de beeldkwaliteit van onze gemeente.

Omschrijving Contour

Terugkoppeling uit bijeenkomsten

De waarde “Pracht & Trots” is een belangrijke waarde en voor de deelnemers erg herkenbaar. Deze trots draagt bij aan het woonplezier dat de inwoners ervaren. Deelnemers geven aan dat het fijn is om over Oudewater te vertellen.

Voor Oudewater geldt dat deze pracht terug is te zien in de binnenstad, zoals de kunst op de muren, het touwmuseum, de mooie gevels en de heksenwaag. Opvallend is dat deze punten vooral betrekking hebben op de binnenstad – in de wijken die er om heen liggen geldt dit minder.

Niet alleen de binnenstad, maar ook het buitengebied is prachtig. Deze pracht is bijvoorbeeld terug te zien in de cope-ontginningen, de Waardsedijk, Zuringkade, de Ruige Weide en de Lange Linschoten. Een melkveehouder beschrijft de agrariërs als de trotse boeren van het Groene Hart.

De belangrijkste uitdaging is om deze waarde te koesteren. De afgelopen jaren komt deze steeds meer onder drukt te staan. In Oudewater staan diverse nieuwbouwprojecten gepland. In het buitengebied worden windmolens en zonnevelden gepland. Deze plannen lijken soms een bedreiging te zijn voor de pracht en trots. Een duidelijke visie op de manier waarop de krachten van Oudewater en het buitengebied behouden worden kan daar een bijdrage aan leveren.

Waardenkader

#2 - Ondernemend, Saamhorig en Zelfredzaam

Waarde Ondernemend, Saamhorig en Zelfredzaam

Oudewater is een gezellige stad, met sterke, sociale structuren en een ondernemend karakter. Dit houdt onze gemeente levendig en onze inwoners zelfstandig. De gemeenschap, met inwoners en ondernemers, is een belangrijke basis van Oudewater, zowel voor ontwikkelingen in sociale als in ruimtelijke zin. In de kernen en wijken bestaat een hechte gemeenschap, mensen kijken naar elkaar om en weten elkaar te vinden. Verbondenheid en saamhorigheid zijn zichtbaar in de formele en informele, sociale structuren. We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen in onze gemeente. En waar nodig springen ondernemers in en realiseren mooie initiatieven binnen onze gemeente. Ook hechten we belang aan voldoende voorzieningen, omdat deze bijdragen aan een levendige en leefbare gemeenschap. Denk aan onze scholen, winkels en sportvoorzieningen, maar ook aan de culturele activiteiten en evenementen, zoals het Heksenfestijn. Die zijn uniek voor onze stad. We willen onze eigenheid hierin behouden.

Omschrijving Contour

Terugkoppeling uit bijeenkomsten

Oudewater staat bekend om het ondernemende, saamhorige en zelfredzame karakter. Mensen kennen elkaar. Dit heeft alles te maken met een andere kernwaarde: de kleinschaligheid resulteert in gemeenschapszin. Dit geldt niet alleen voor Oudewater, maar ook voor het buitengebied, waar agrarische bedrijven vaak de samenwerking opzoeken.

Tegelijkertijd worden er ook enkele aandachtspunten meegegeven. Zo is de term zelfredzaamheid vooral van toepassing op de ‘ouderen’. Oudewater kan meer doen voor 50-plussers. Voorzieningen lijken te verdwijnen (zoals bijvoorbeeld groene plekken in de stad) en hier lijkt niets voor terug te komen. De eenzaamheid onder ouderen lijkt ook in Oudewater toe te nemen. Een plan om eenzaamheid onder ouderen aan te pakken kan veel winst opleveren.

Ook in het buitengebied geldt voor sommige wijken dat mensen elkaar minder goed kennen. Daar waar vroeger vooral agrariërs in het buitengebied woonden, worden boerderijen nu soms getransformeerd naar woningen waar ook ‘mensen uit de stad’ komen wonen. Zij lijken soms minder gevoel voor het boerenleven te hebben, waardoor er 2 leefstijlen naast elkaar ontstaan die elkaar soms nog moeten weten te vinden.

Waardenkader

#3 - Kleinschaligheid

Waarde Kleinschaligheid

Kleinschalig staat voor een fijnmazige en verfijnde structuur. Dit zie je terug in de binnenstad, met haar vele straten en steegjes. Maar we zien dit ook terug in de manier waarop we met elkaar omgaan. Mensen in Oudewater zijn betrokken. We kennen elkaar en er zijn korte lijnen onderling. Maar we kennen ook ons landschap, de dorpen en de straat. Oudewater is in veel lagen opgebouwd door de eeuwen heen. De ontstaansgeschiedenis is van groot belang voor onze gemeente. Veel historische elementen zie je vandaag nog steeds terug in de dagelijkse leefomgeving, het is onderdeel van onze cultuur en identiteit. De kleinschalige structuur vraagt om zorgvuldige, gedetailleerde toevoegingen, die de oorspronkelijke kwaliteiten beter tot hun recht laten komen of aanvullen. We zoeken niet naar grote ingrepen of veranderingen, maar naar verfijning en vervolmaking.

Omschrijving Contour

Terugkoppeling uit bijeenkomsten

De waarde Kleinschaligheid is meest herkenbare waarde. De inwoners uit Oudewater zijn trots op het kleinschalige karakter en dragen dat ook uit. Kleinschaligheid refereert dus duidelijk niet naar ‘Calimero-gedrag’. Daarnaast is Oudewater een stad met alle voorzieningen - misschien zijn we op dat gebied wel een stap verder dan kleinschalig.

Het kleinschalige karakter is zowel ruimtelijk als sociaal terug te zien. Vanuit ruimtelijk perspectief wordt verwezen naar de kleinschalige en wisselende landschappen (een landschap als de Lange Linschoten heeft ook een duidelijk kleinschalig karakter) . Vanuit sociaal perspectief wordt verwezen naar de vele evenementen. De kleinschaligheid maakt dat het makkelijk is om anderen te vinden en om samen iets te organiseren.

Het kleinschalige karakter verdient prioriteit in uitdagingen waar Oudewater voor staat, zie bijvoorbeeld de opgaven ten aanzien van woningbouw en (wind-) energie. Hoe zorgen we ervoor dat deze urgente ontwikkelingen geen afbreuk doen aan het kleinschalige karakter van Oudewater?

Waardenkader

#4 - Markant & Levendig

Waarde Markant & Levendig

Oudewater is herkenbaar en uniek. Zeker voor de stad geldt: in een oogopslag weet je waar je bent. Dat is bijzonder. Het geldt niet alleen voor de uitstraling, maar ook voor de gemeenschap. Wij zijn Geelbuiken, gevormd door onze geschiedenis. Dit komt tot uitdrukking in de gemeenschapszin, met elkaar en voor elkaar. Maar ook in het ondernemerschap en de eigenzinnigheid als we onderwerpen belangrijk vinden, desnoods tegen de stroom in. Daar zijn we trots op en dat dragen we uit. Het is niet te kopiëren.

Omschrijving Contour

Terugkoppeling uit bijeenkomsten

Oudewater heeft een levendige binnenstad. Er worden meer evenementen georganiseerd én er is meer historie te zien dan in omliggende gemeenten. Deze waarde lijkt daarmee vooral van toepassing op de binnenstad en minder op de wijken eromheen en op het buitengebied.

Bedrijven leveren hieraan belangrijke bijdrage aan deze waarde – niet alleen door de binnenstad levendig te houden, maar ook door bijvoorbeeld evenementen te sponsoren.

Tegelijkertijd is ook het behoud van de levendigheid een belangrijke uitdaging:

- De levendigheid moet vaak van jongeren komen. Het aantal jongeren dreigt af te nemen als er niet snel geschikte woningen voor deze doelgroep komen.
- Er lijken steeds minder mensen te vinden te zijn om energie te steken in gemeenschappelijke activiteiten. De laatste jaren zijn verschillende evenementen verdwenen, zoals bijvoorbeeld het ‘wijnfestijn’ en het ‘heksenfestijn’.
- Ook de vitaliteit in kleine kernen moet behouden blijven – het is belangrijk om kleinschalige voorzieningen in stand te houden.

Waardenkader

#5 - Groene oase in de luwte van verstedelijking

Waarde Groene oase in de luwte van verstedelijking

Oudewater ligt in het Groene Hart en daarmee ook in de Randstad. Grote steden en voorzieningen zijn dichtbij, maar Oudewater heeft haar eigenheid in het groene landschap behouden. We zijn onderdeel van onze regio en de provincie Utrecht, maar daarbinnen zijn we wel gehecht aan onze eigen zeggenschap en autonomie. Dat betekent dat we naast de regionale samenwerking, die nodig is in het belang van Oudewater en de regio, onze eigen afwegingen zullen maken voor de koers van Oudewater. Daarom waarderen we onze positie als grensgebied, balancerend tussen Utrecht en Zuid-Holland, maar midden in het Groene Hart. Het past bij onze manier van wonen, werken en samenleven. We zien Oudewater graag als een eiland. Het karakter van een eiland met een visueel duidelijke leegte tot de snelweg en andere kernen is een belangrijke, in stand te houden waarde. Weliswaar zijn we goed bereikbaar voor onze eigen inwoners en ook voor toeristen en recreanten.

Omschrijving Contour

Terugkoppeling uit bijeenkomsten

Oudewater kent een open karakter met veel groen en dat moet zo blijven. De rust die ervaren wordt is van groot belang: het geluid van een snelweg of van een spoorlijn is (in veel gebieden) niet dominant. In Oudewater kan men nog gewoon genieten van het prachtige polderlandschap. Dat buitengebied is voor iedereen dichtbij: of je nu in het buitengebied of in het centrum van Oudewater woont – een paar straten verderop is altijd groen te vinden. En Oudewater heeft een “super-centrale liggen”: met de auto zijn de meeste attracties in Nederland binnen 1,5 uur te bereiken (voor het openbaar vervoer geldt dat de bereikbaarheid minder goed is).

Tegelijkertijd staat het groene en rustige karakter onder druk. In Oudewater verdwijnt groen door bebouwing. Tegelijkertijd wordt echter ook opgemerkt dat er door groen juist minder gebouwd kan worden, wat weer een risico is voor de levendigheid. De grote uitdaging is natuurlijk om daar de juiste balans in te vinden.

Ook in het buitengebied wordt het steeds drukker: meer voetgangers, fietsers, automobilisten en agrarisch verkeer maken gebruik van dezelfde smalle wegen. Daarnaast zijn er verschillende agrarische ondernemers die stoppen. Daar komen dan vaak bedrijven voor terug, zoals loonwerkers, transportbedrijven of een hippisch centrum. Die beginnen kleinschalig, maar na een aantal jaren groeien die uit tot grotere ondernemingen. Dit heeft niet alleen impact op de uitstraling van het buitengebied, maar ook op de verkeersstromen. En tenslotte vragen inwoners zich af hoe hoge windmolens en zonnevelden aansluiten bij deze waarde.

Contour

Conclusies waardenkader

- Waarden worden bevestigd – De waarden uit het waardenkader worden herkend. De input uit de verschillende bijeenkomsten kan gebruikt worden om de verschillende waarden nog verder te concretiseren.

- Sommige waarden staan onder druk – Deelnemers geven aan dat verschillende ontwikkelingen een bedreiging zijn voor belangrijke waarden. Het gebrek aan woningen is een bedreiging voor de levendigheid. De mogelijke komst van windmolens* zijn een bedreiging voor het behoud van groen en rust. En het afnemende aantal voorzieningen voor ouderen kan een bedreiging zijn voor hun zelfredzaamheid.

- Zoeken naar de juiste balans – Omdat sommige ontwikkelingen conflicterend aan elkaar zijn, moet vooral gezocht worden naar de juiste balans. Zo kunnen meer woningen een positieve impuls betekenen voor de levendigheid en tegelijkertijd een bedreiging voor de hoeveelheid groen. Naast het zoeken van de juiste balans, betekent dit ook dat nieuwe ontwikkelingen in moeten spelen op de belangrijke waarden: bij nieuwbouwprojecten kan bijvoorbeeld rekening gehouden worden met het kleinschalige en groene karakter en kunnen nieuwe functies toegevoegd worden die de leefbaarheid vergroten (zoals een speeltuintje of een plek waar juist ouderen elkaar kunnen ontmoeten).

**Voor het onderwerp wind- en zonne-energie wordt in de omgevingsvisie aangesloten op het kader energie-opwek.*

3. Wonen & Leefbaarheid

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Wonen & Leefbaarheid

Inleiding

Eén van de thema's die centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Wonen & Leefbaarheid'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Voor welke doelgroepen zouden we moeten bouwen? Wat voor woonomgeving past daarbij?
- Hoe waardeer je de huidige woonomgeving en hoe waardeer je de voorzieningen? Wat zijn de belangrijke opgaven voor de toekomst?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Waardering woonomgeving – hoe waarden inwoners de huidige woonomgeving?
- Woningbouwopgave - voor welke doelgroepen zouden we moeten bouwen en welke woonomgeving past daarbij?

Situatie

Het aantal huishoudens in Oudewater zal blijven toenemen door de demografische groei en een verdere afname van het aantal personen per huishouden. Met de wens van 30 woningen per jaar voorziet het huidige programma nog voor 3 jaar (realistisch) tot 7 jaar (optimistisch) in uitbreidingsmogelijkheden. Daarnaast is een inhaalslag voor de oplossing van wachtlijsten en andere woningzoekenden nodig. Deze opgave kan niet worden voorzien binnen de huidige rode contour. Om aan de volledige vraag te voldoen zijn locaties nodig buiten de bestaande rode contour. Ook de vitaliteit van Hekendorp staat onder druk door de vergrijzende bevolking, bevolkingsafname door verdunning van huishoudens en het gebrek aan bouwmogelijkheden.

Opgave

We blijven aan de slag om alle binnenstedelijke opties (reeds bekend, en nog onbekend) gerealiseerd te krijgen. Daarnaast stellen we voor een nieuw programma op te stellen voor stedelijke ontwikkeling, wat als bouwsteen kan dienen voor de Omgevingsvisie. Hierin dient rekening te worden gehouden met alle doelgroepen en het mogelijk maken van doorstroming, waarbij de inwoners in een kwetsbare positie niet uit het oog worden verloren. Voor zowel Oudewater als Hekendorp zal woningbouw nodig zijn voor het op peil houden van de vitaliteit en bestaande voorzieningen. Daarnaast zal de lobby richting Provincie blijven doorgaan om de rode contour te verruimen. Voor wat betreft de vitaliteit van Hekendorp wordt er gewerkt aan een dorpsvisie vanuit de gemeenschap.

Omschrijving omgevingsagenda – Wonen & Leefbaarheid

Waardering woonomgeving

Hoe waarderen inwoners de huidige woonomgeving?

Waardering woonomgeving

Enquête

Algemeen tevredenheid – positief over woonomgeving

Zoals ook uit de terugkoppeling op het waardenkader blijkt, zijn inwoners trots op hun woonplaats. Dat is ook terug te zien in de antwoorden op de vragen uit de enquête.

Zo hebben we de inwoners gevraagd hoe tevreden zij zijn over hun woonomgeving. De gemiddelde beoordeling is een 3.85 (op een schaal van 5). Daarbij is het opvallend dat de beoordeling door inwoners in het landelijk gebied iets hoger ligt dan inwoners in het stedelijke gebied (4,1 versus 3,9).

Algemene beoordeling

Tevredenheid over groen

We vroegen inwoners hoe belangrijk zij de hoeveelheid groen in de woonomgeving vinden én hoe tevreden zij hierover zijn. Inwoners geven over het algemeen aan dat zij dit heel belangrijk vinden (4,2/5). Voor inwoners uit het landelijke gebied ligt dit logischerwijs nog hoger dan voor inwoners uit het stedelijke gebied (4,5 versus 4,1).

De gemiddelde tevredenheid over het groen is een 3,6 op een schaal van 5. Inwoners uit het landelijke gebied geven gemiddeld een 4,1. Inwoners uit het stedelijke gebied geven een lagere score, namelijk een 3,4.

Beoordeling groen

Tevredenheid over voorzieningen om andere te ontmoeten

We vroegen inwoners hoe belangrijk zij voorzieningen vinden om andere te ontmoeten én hoe tevreden zij hierover zijn. Inwoners geven aan dit minder belangrijk te vinden dan groen (3,6/5). Voor inwoners uit het landelijke gebied ligt iets lager dan voor inwoners uit het stedelijke gebied (3,4 versus 3,6).

De gemiddelde tevredenheid over voorzieningen om anderen te ontmoeten is een 3,2 op een schaal van 5. Dit geldt zowel voor inwoners uit het landelijke gebied als inwoners uit het stedelijke gebied.

Beoordeling voorzieningen ontmoeten

Waardering woonomgeving

Enquête

Waar moet de gemeente op inzetten om de woonomgeving te verbeteren?

We hebben in de enquête ook de vraag gesteld waar de gemeente op in moet zetten om de woonomgeving te verbeteren. Respondenten konden één keuze maken uit de volgende antwoorden:

- Meer voorzieningen in mijn wijk, zoals winkels, sportvelden en scholen
- Meer groen en recreatiemogelijkheden in mijn wijk, zoals parkjes en wandelpaden
- Betere verbindingen vanuit mijn wijk naar het buitengebied
- Betere verbindingen vanuit mijn wijk naar voorzieningen in het centrum zoals horeca en cultuur
- Minder autoverkeer in de omgeving
- Andere

Opvallend is dat 3 categorieën hoog scoren:

- Meer groen en recreatiemogelijkheden in mijn wijk, zoals parkjes en wandelpaden
- Minder autoverkeer in de omgeving
- Andere

De categorie ‘andere’ is in het bijzonder interessant omdat inwoners deze antwoorden spontaan geven. De punten die vaker genoemd worden, zijn:

- Geen verandering / ik ben tevreden
- Beter onderhoud van al het groen dat er is
- Beperken snelheid en bevorderden verkeersveiligheid
- Meer parkeerplaatsen
- Mogelijkheden voor ouderen
- Niet bouwen, waarbij vooral verwezen wordt naar Hekendorp

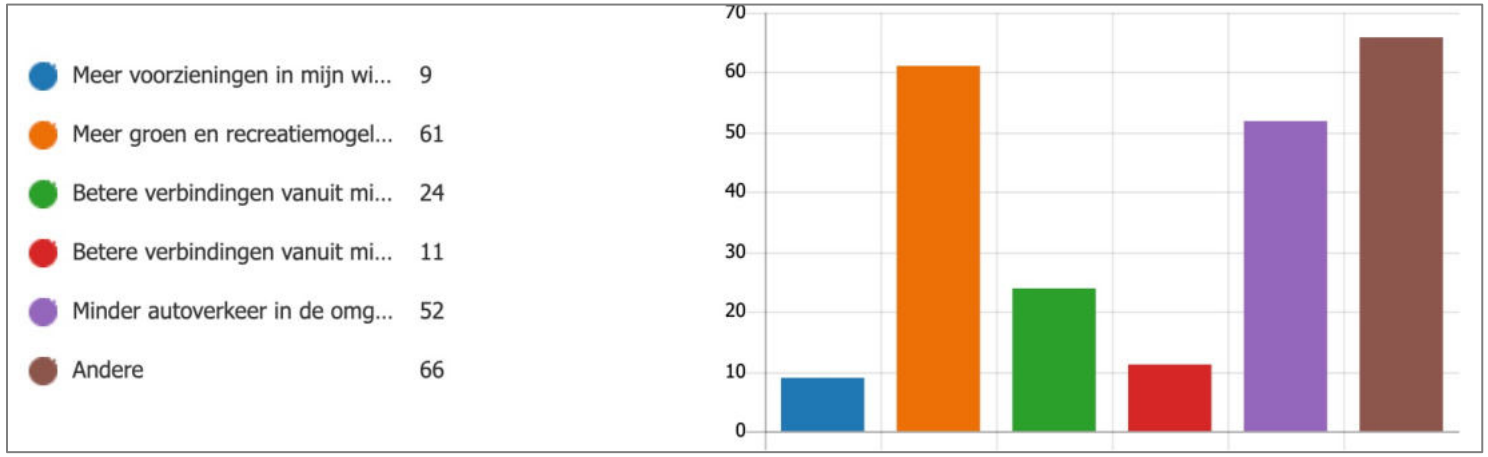

Voorzieningen voor ouderen

In de bijeenkomsten wordt vaak benadrukt dat de voorzieningen voor ouderen prioriteit verdienen. Deze doelgroep verdient extra aandacht bij elk thema. Bij mobiliteit kan het bijvoorbeeld gaan om rollator-vriendelijke wandelpaden in het binnen- en buitengebied. Bij wonen om specifieke woonconcepten in de buurt van de voorzieningen. En in de openbare ruimte gaat het bijvoorbeeld om plekken waar ouderen elkaar kunnen ontmoeten, zeker in het kader van de toenemende eenzaamheid een belangrijk thema.

Waardering woonomgeving

Bijeenkomsten

Prettig leefklimaat

Tijdens de bijeenkomsten met inwoners en stakeholders stelden we de vraag hoe gekeken wordt naar de woonomgeving. Over het algemeen is men positief. Oudewater kent een prettig leefklimaat waar mensen zich snel thuis voelen. Laten we houden hoe het is! Specifiek worden de rust, ruimte en schoonheid genoemd. Voor een kleinere kern als Hekendorp geldt dit ook, waarbij vooral het in stand houden van de vitaliteit als uitdaging wordt genoemd.

Daarnaast vroegen we hoe we meer ruimte kunnen geven voor groen en ontmoeten. Daarbij hebben we enkele voorbeelden ter inspiratie laten zien, zodat de deelnemers hierop konden reageren. Een aantal van deze voorbeelden zijn weergeven op de volgende pagina.

Groen

Over het algemeen werd geconcludeerd dat deze voorbeelden niet goed aansluiten bij Oudewater. De oplossing moet minder gevonden worden in het toepassen van nieuwe functies, maar vooral in het goed toegankelijk maken en het op orde houden van het buitengebied:

- Het groen is altijd in de buurt, maar soms nog onvoldoende toegankelijk. Zo zijn veel gebieden in het broedseizoen afgesloten en is het aantal wandelpaden beperkt.
- Het onderhoud aan het groen zou verbeterd moeten worden. Dit geldt voor de wandelpaden (die nu soms niet aantrekkelijk zijn omdat ze moeilijk begaan baar zijn), maar ook voor het groen in de stad en het buitengebied. Zo wordt over de Lange Linschoten opgemerkt dat dit een prachtig gebied is, maar dat het bermgroen het gebied ontsiert. Over de binnenstad wordt opgemerkt dat het groen beter onderhouden moet worden, niet alleen omdat dit voor minder fraaie situaties zorgt, maar ook dat het groen voor verkeersonveilige situaties zorgt.

Ontmoeten

De functie om elkaar te ontmoeten moet vooral gevonden worden in de levendige binnenstad. Het in stand houden van voorzieningen is daarbij belangrijk. Om dat mogelijk te maken kan het zoeken naar combinaties interessant zijn (zoals bijvoorbeeld bij de Klepper wordt gedaan). Daarnaast kunnen in de verschillende wijken kleinschalige voorzieningen getroffen worden – van het eenvoudig plaatsen van een aantal bankjes tot het plaatsen van een aantal kleine speeltoestellen. Over Papekop wordt bijvoorbeeld opgemerkt dat daar in het verleden een mooie speeltuin lag, maar dat is besloten om de speeltuinen kleiner te maken en te verspreiden over meerdere locaties. Daardoor is er geen centrale plek overgebleven waar echt veel kinderen met elkaar spelen. Hetzelfde geldt voor Oudewater. Aan de rand van de stad bestaat de mogelijkheid om een groene speeltuin (‘speelbos’) toe te voegen.

Mogelijkheden bij nieuwbouwprojecten

Hoewel de voorbeelden op de volgende pagina minder toepasbaar lijken voor Oudewater, werd wel aangegeven dat dergelijke voorbeelden kansrijk zijn voor nieuwbouwprojecten. Wanneer nieuwe woningbouwprojecten gerealiseerd worden, dan zou er ook nadrukkelijker ingezet moeten worden op het toevoegen van groene verblijfsruimte en voorzieningen die aansluiten bij de doelgroepen, zoals speeltoestellen voor tuin, een gedeelde tuin voor jongeren en ruimte om te ontmoeten voor ouderen. Bij recente nieuwbouwprojecten lijkt daar te weinig aandacht voor te zijn. Dit geldt ook voor het aantal parkeerplaatsen dat wordt gerealiseerd bij nieuwbouwprojecten, waardoor de parkeerdruk steeds verder toeneemt.

Waardering woonomgeving

Hoe kunnen we ruimte geven voor meer groen en ontmoeten?

Meer parken (afbeelding: Visit Brabant)

Groene gevels (afbeelding Unsplash)

Groene speeltuinen (afbeelding: KidsProof)

Ontmoeting in woonwijk (foto: indebuurt.nl, D. Meulemans)

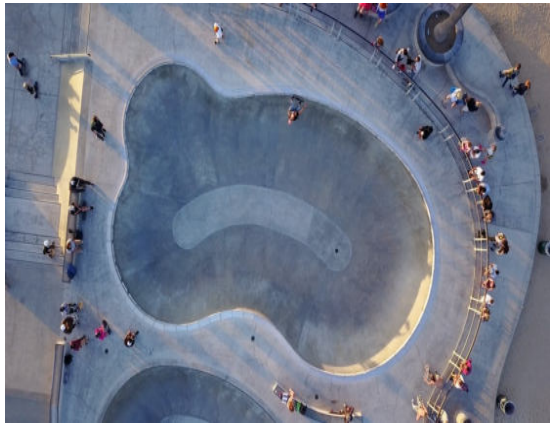

Skatepark (foto: Unsplash)

Avontuurnatuur (foto:: gemeente Oudewater)

Buurtschuur (foto: Visit Almere)

Groen netwerk (afbeelding: Antwerpen)

Woningbouwopgave

Voor welke doelgroepen zouden we moeten bouwen en welke woonomgeving past daarbij?

Woningbouwopgave

Bijeenkomsten

Doelgroepen & Woonomgeving

Tijdens de bijeenkomsten met inwoners en stakeholders hebben we de vraag gesteld voor welke doelgroepen gebouwd zou moeten worden en welke woonomgeving daarbij past.

Doelgroepen

Deelnemers geven aan dat er vooral behoefte is aan woningen voor starters en voor senioren. De afgelopen jaren worden er nog te vaak projecten opgeleverd met (veel) te dure woningen. Dit belemmert de doorstroming. Er zijn momenteel veel starters die geen geschikte woning kunnen vinden, terwijl het belangrijk is om jongeren te behouden en om aan te trekken. Het aantal beschikbare woningen is al beperkt, maar *voor starters betaalbare* woningen zijn nauwelijks te vinden. Omdat er nauwelijks woningen voor ouderen zijn, blijft deze doelgroep vaak in hun de woning wonen. Daardoor komen ook deze woningen niet beschikbaar voor jongeren. Het is dus belangrijk om die doorstroming op gang te krijgen.

Kleinere woningen

Zowel voor jongeren als voor ouderen geldt dat zij behoefte hebben aan kleinere woningen. Voor ouderen kan daarbij gedacht worden aan woningen die dicht bij de voorzieningen liggen. Dit kan ook een nieuwe woonvorm zijn, waarbij bijvoorbeeld ouderen samenwonen en waar onderlinge ontmoeting gestimuleerd wordt. Ook jongeren hebben behoefte aan kleinere woningen, maar dan vooral om de reden dat deze beter betaalbaar zijn. Deze woningen kunnen wat verder van het centrum af liggen. Er kan ook gedacht worden aan gedeelde functies, bijvoorbeeld een gemeenschappelijke tuin. Belangrijk is dat het hier niet alleen om betaalbare koopwoningen gaat, maar ook om betaalbare huurwoningen.

Omdat er relatief veel woningen toegevoegd moeten worden om aan de woningopgave te voldoen, kan ook gekeken worden naar vormen om compacter te bouwen. Iedereen is het er over eens dat een flat niet bij de schaal van Oudewater past. Op de vraag hoe hoog dan wel passend is, wordt bijvoorbeeld verwezen naar de de Noord Syde, waar gebouwen tot zo'n 4 a 5 lagen gerealiseerd zijn. Het ontwerp van dergelijke gebouwen is daarbij belangrijk. Maar ook daarvoor geldt dat enkele deelnemers dat al een te grote schaalgrootte vinden.

Eengezinswoningen & ruimere woningen

Hoewel de focus op woningen voor starters en ouderen zou moeten liggen, is ook behoefte aan woningen voor andere doelgroepen. Dat zijn bijvoorbeeld betaalbare eengezinswoningen en ruimere woningen. Betaalbare eengezinswoningen zijn bijvoorbeeld 2-onder-1 kap woningen. Ook deze woningen kunnen er voor zorgen dat de doorstroming op gang komt, omdat het juist starters zijn die behoefte hebben aan dergelijke woningen. Ruimere woningen kunnen kleinschalig toegevoegd worden binnen bestaande wijken, zoals bijvoorbeeld bij de zuidelijke helft van de Laan van Snelrewaard.

Locaties woningbouw

Hoewel het participatieproces niet specifiek over locaties en over het stimuleren van woningbouw gaat, zijn hierover wel enkele opmerkingen gemaakt.

Geschikte locaties lijken vooral aan de randen van Oudewater te liggen. In het buitengebied kunnen incidenteel woningen toegevoegd worden, maar de agrarische ondernemers geven aan dat meerdere woningen bij elkaar minder wenselijk zijn. De reden hiervoor is dat dit de mogelijkheid om te ondernemen in het buitengebied belemmert. Nieuwe bewoners hebben steeds minder gevoel bij het agrarische ondernemers, waardoor er bijvoorbeeld minder begrip is wanneer er in drukke tijden ook 's nachts gewerkt moet worden.

Daarnaast verschillen de meningen over het beschermen van het buitengebied versus het toevoegen van woningen. Vooral jongeren geven bijvoorbeeld aan dat "groen niet heilig is", dit in tegenstelling tot andere groepen die aangeven dat het groene buitengebied steeds verder aangetast wordt en dat bescherming belangrijk is.

Mogelijk kan er ook een strategie ontwikkeld worden, waarbij het voor inwoners eenvoudiger wordt om op eigen grond een extra woning te realiseren of om de eigen woning te splitsen.

Voorbeelden

Als inspiratie voor Oudewater

Afbeelding: Oozo.nl

Oudewater - De Noort Syde II

De Noort Syde wordt aangehaald als voorbeeld hoe hoger gebouwd kan worden (5 of 6 lagen), zolang het ontwerp zorgvuldig is. Daarbij wordt opgemerkt dat dit niet passend is bij de binnenstad van Oudewater waar lager gebouwd zou moeten worden.

Tegelijkertijd wordt over de Noort Syde de opmerking gemaakt dat dit een 'lappendeken' is – in nieuwe projecten zou nog beter naar de samenhang kunnen worden gekeken.

Afbeelding: Kasba-BM

Groene Hof – 86 geschakelde eengezinswoningen

Geschakelde eengezinswoningen lijken kansrijk als starterswoningen. Daarbij kan ook gedacht worden aan een gedeelde tuin. Het meest interessant is het om deze woonvorm te combineren met andere woningen, zodat de woonomgeving divers blijft.

Afbeelding: LOS stadomland

Veghel Buiten

In het buitengebied kunnen op en kleinschalige manier woningen toegevoegd worden, vooral op locaties waar agrarische bedrijven stoppen. Agrarische bedrijven kunnen (bijvoorbeeld met de ruimte voor ruimte regeling) getransformeerd worden tot woningen.

Afbeelding: Heijmans

Heijmans One – Tiny Houses

Tiny houses kunnen ingezet worden om op korte termijn woningen beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld voor jongeren. De bouwkosten zijn laag en zijn ook voor langere termijn inzetbaar.

Voorbeelden

Als inspiratie voor Oudewater

Seniorenwoningen
Nieuwe woonvormen voor senioren lijken kansrijk om de doorstroming op gang te brengen. Daarbij is het belangrijk om deze dichtbij voorzieningen te bouwen. Overigens moeten dit geen 'bolwerken' voor ouderen worden, deze locaties zouden ingebed moeten worden tussen woningen voor andere doelgroepen. Dat betekent dat inwoners elkaar ook meer kunnen helpen, waardoor formele zorg minder snel nodig is.

Afbeelding: Arc2 architecten

Pionier (Clausstraat, Zegveld)
Het kan kansrijk zijn om woningbouw te combineren met andere functies. Een voorbeeld daarvan is de Pionier in Zegveld. Daar zijn woningen verkocht, waardoor de betaalbaarheid van de woningen met een zorgfunctie verbeterd werd. Een ander voorbeeld zijn 'schoolwoningen'. Deze scholen zijn zo ontworpen, dat lokalen omgevormd kunnen worden tot woningen. Daardoor kan de school een piek in het aantal leerlingen opvangen, waarna de leegstaande lokalen gebruikt kunnen worden als woning.

Tijdens de bijeenkomsten zijn andere aspecten benoemd die van belang zijn voor nieuwe woningbouwprojecten:

- **Gedifferentieerde wijken** - Er is behoefte aan gedifferentieerde wijken waar jongeren, ouderen, goedkopere woningen en duurdere woningen gecombineerd worden. De wijk moet 'in balans' zijn.
- **Bereikbaarheid** - Let goed op de bereikbaarheid van nieuwe wijken. Een nieuwe wijk betekent vaak ook nieuwe infrastructuur.
- **Woningen voor inwoners** – de vraag wordt vaak gesteld of er mogelijkheden zijn om inwoners uit de gemeente voorrang te geven bij nieuwbouwprojecten. De mogelijkheden zijn echter beperkt. Daarnaast worden er regelmatig woningen opgekocht door beleggers. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om dit in te perken (naar Utrechts voorbeeld). De deelnemers onderstrepen het belang van deze maatregel.
- **Veiligheid** Deelnemers geven de voorkeur aan verdichting. Daarbij moet rekening worden gehouden met fysieke risico's. Verdichting betekent ook meer kans op bijvoorbeeld branden die ook sneller impactvol zijn.
- Daarnaast is de vraag gesteld op welke wijze de omgevingsvisie straks ingaat op de nieuwe bepalingen in de Ontwer Provinciale Omgevingsverordening (18 mei 20121), zoals de verstedelijking landelijk gebied, bebouwing in de linten, kernrandzone, eenmalige uitbreiding 50 woningen kleine kernen en woningbouw onder voorwaarden

Voorbeelden

Minder toepasbaar voor Oudewater

Afbeelding: Funda.nl

Aarle Rixtel – bouwen in terpje

Deze vorm van bouwen vinden deelnemers minder passen bij het landschap van Oudewater.

Afbeelding: BBC Bouwmanagement

Haverleij Den Bosch – Kastelen

Grootschaliger bouwen in het buitengebied verdient niet de voorkeur.

Afbeelding: dok architecten

Almere – Rode Donders

Deze vorm van bouwen is te grootschalig en sluit niet aan bij de schaal van Oudewater

4. Werken

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Werken

Inleiding

Eén van de thema's die centraal stond tijdens het participatieproces was het thema 'Werken'. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe kunnen we de werkgelegenheid faciliteren *binnen* de gemeentegrenzen?
- Hoe kunnen we de werkgelegenheid faciliteren *buiten* de gemeentegrenzen?
- In hoeverre *willen* we werkgelegenheid faciliteren binnen de gemeentegrenzen?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. We beschrijven hoe de inwoners en stakeholders kijken naar bovenstaande vragen. Vervolgens omschrijven we een scenario op welke locaties de verschillende typen bedrijvigheid zich zouden kunnen ontwikkelen.

Situatie

De gemeente Oudewater heeft relatief veel arbeidsplaatsen (3400, ruim 65% van de beroepsbevolking). Met Tappersheul III wordt de ruimte voor bedrijventerreinen uitgebreid met 3 hectare. De uitbreiding heeft als doel een vitale economie in Oudewater te blijven bieden. De hoogste prioriteit is in eerste instantie de bedrijven uit het buitengebied waarvan overlast wordt ondervonden te verplaatsen naar Tappersheul. Er is dus niet alleen sprake van een netto-uitbreiding, maar ook van een significante verplaatsing.

Tappersheul III biedt onvoldoende ruimte aan het totaal aantal inschrijvingen (8,5 ha). Daarop is een aanvullende inventarisatie van de interesse voor bedrijventerrein uitgevoerd. De behoefte aan netto-uitbreiding wordt velen malen hoger ingeschat. Een verdere analyse van de interesse leert dat er een significante wens tot uitbreiding ligt bij transport(gerelateerde)bedrijven. Tappersheul is hiervoor minder geschikt in verband met de afstand tot de snelweg.

Met het bedrijfsleven wordt gewerkt aan een volgende economische agenda, waarin ook ingegaan wordt aan de ruimte eisen en beperkingen, en aan de gewenste aard van de (toekomstige) beroepsbevolking.

Opgave

Onderzoek mogelijke locaties voor bedrijven(terreinen) buiten het bestaand stedelijk gebied (de rode contour), bijvoorbeeld de spoorzone bij Papekop, maar ook de mogelijkheden binnen stedelijk gebied. Het verplaatsen van bedrijven uit de woonkern zou in totaal zo'n 1,5 hectare aan ruimte op kunnen leveren.

Werken

Uitkomsten enquête en bijeenkomsten

Werkgelegenheid belangrijk, overlast beperkt tot specifieke plekken

In de enquête legden we de respondenten de vraag voor hoe belangrijk het is om werkgelegenheid binnen de gemeente te hebben en hoe tevreden zij hier over zijn. Beide vragen worden beoordeeld met een 3,5 op een schaal van 5. Deze uitkomsten worden bevestigd tijdens de bijeenkomsten met inwoners en stakeholders. Werkgelegenheid zorgt voor welvaart en dynamiek. Als we de vitaliteit willen behouden, dan zullen we ook ruimte moeten bieden aan bedrijven. Het grootste gedeelte van de mensen die op Tappersheul werken, wonen ook in Oudewater. De industrieterreinen bieden dan ook werkgelegenheid aan de lokale bevolking.

Daarnaast stelden we de vraag of mensen overlast ervaren van bedrijven. De meeste mensen geven aan geen overlast te ervaren (±67%). Van de mensen die aangeven wél overlast te ervaren, geven de meeste mensen aan hinder te ervaren van het verkeer, opgevolgd door de drukte en het geluid. Tijdens de bijeenkomsten wordt vooral de overlast van het verkeer genoemd. De ontsluiting van het verkeer is minder goed geregeld. Het verkeer is vaak gericht op de A12 en om die te bereiken moet het verkeer door Papekop. De weg (Tuurluur) is te smal en niet berekend op deze zware belasting. Ook de chauffeurs geven aan dat dit gevaarlijke situaties oplevert.

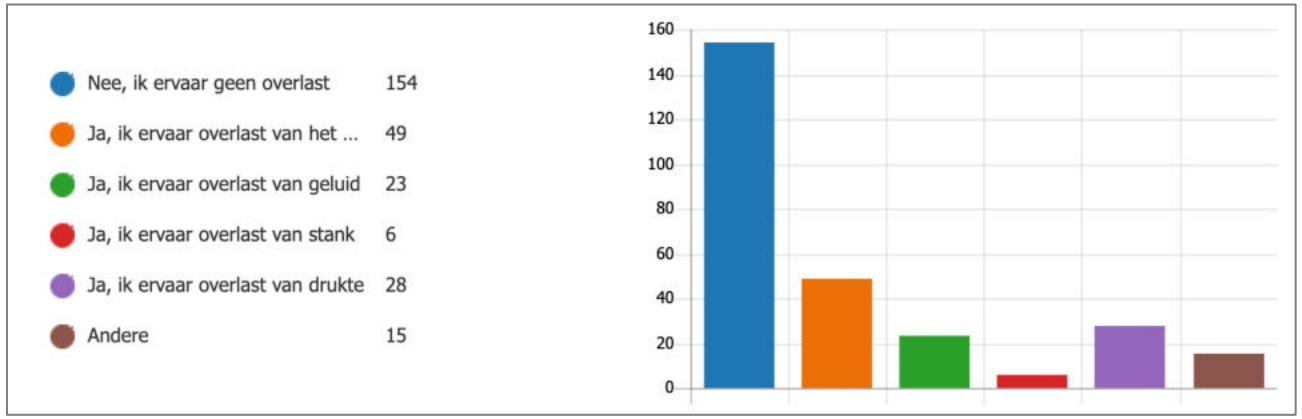

Tenslotte hebben we de vraag gesteld waar bedrijven zich zouden moeten vestigen: op industrieterreinen of op locaties verspreid over de gemeente. De ruimte meerderheid (87%) geeft daarbij de voorkeur aan bedrijventerreinen. In de bijeenkomsten wordt vooral genoemd dat de bedrijven die in het buitengebied zijn gevestigd te vaak een afbreuk doen aan het straatbeeld en het open landschap. Vooral in de linten ontstaan veel verrommeling. Daarnaast wordt opgemerkt dat de strategie gericht moet zijn op het beperken van de overlast van het verkeer in de linten en de kernen. Een locatie ten noorden van Papekop is bijvoorbeeld minder belasten dan een locatie ten zuiden van Papekop.

Werken

Mogelijk scenario

Regionaal bedrijventerrein voor transport intensieve bedrijven

Tijdens de bijeenkomsten is het scenario besproken dat is gebaseerde op de volgende uitgangspunten:

- Ontwikkel een regionaal bedrijventerrein direct aan de A12 voor transport intensieve bedrijven.
- Motiveer de transport intensieve bedrijven (die nu gevestigd zijn op Tappersheul of in het buitengebied) om zich te vestigen op het regionale bedrijventerrein.
- Motiveer niet agrarische bedrijven in het buitengebied om zich te vestigen op een bedrijventerrein als Tappersheul (niet transportintensief) of op het regionale bedrijventerrein (wel transportintensief).
- Ook bedrijven op kleinere bedrijventerreinen kunnen gemotiveerd worden om zich te vestigen op Tappersheul of op een regionaal bedrijventerrein (zoals bijvoorbeeld de bedrijven ten oosten van de Laan van Snelrewaard en bij Kerkwetering).
- Vrijgekomen locaties kunnen een nieuwe functie krijgen. De kleinere bedrijventerreinen lijken bijvoorbeeld geschikt voor wonen. In beperktere schaal geldt dit ook voor vrijgekomen locaties in de linten.

Bovenstaand scenario lijkt aan te sluiten bij de wensen die er al tientallen jaren liggen. Natuurlijk is dit scenario niet van vandaag of morgen te realiseren. Het vraagt om vroegtijdige afstemming met bedrijven die op de betreffende locaties gevestigd zijn. Daarnaast is afstemming in de regio van groot belang – een groot bedrijventerrein moet naar alle waarschijnlijkheid buiten de grenzen van de gemeente Oudewater komen te liggen. De gemeente kan zelf meer sturen door in de omgevingsvisie vast te stellen welke milieudruk op welke locaties gefaciliteerd wordt.

Bovendien worden er ook enkele kanttekeningen bij dit scenario geplaatst:

- Een regionaal bedrijventerrein moet waarschijnlijk gevestigd worden op een laatste stukje groen dat aan de A12 grenst. Dit betreft een eeuwenoude cope-verkaveling. Deelnemers geven aan dat het niet gewenst is om dat laatste stukje groen op te offeren.
- Een regionaal bedrijventerrein levert ook nieuwe verkeersstromen op naar dit bedrijventerrein. Dat betekent dat de infrastructuur daarop aangepast moet worden.

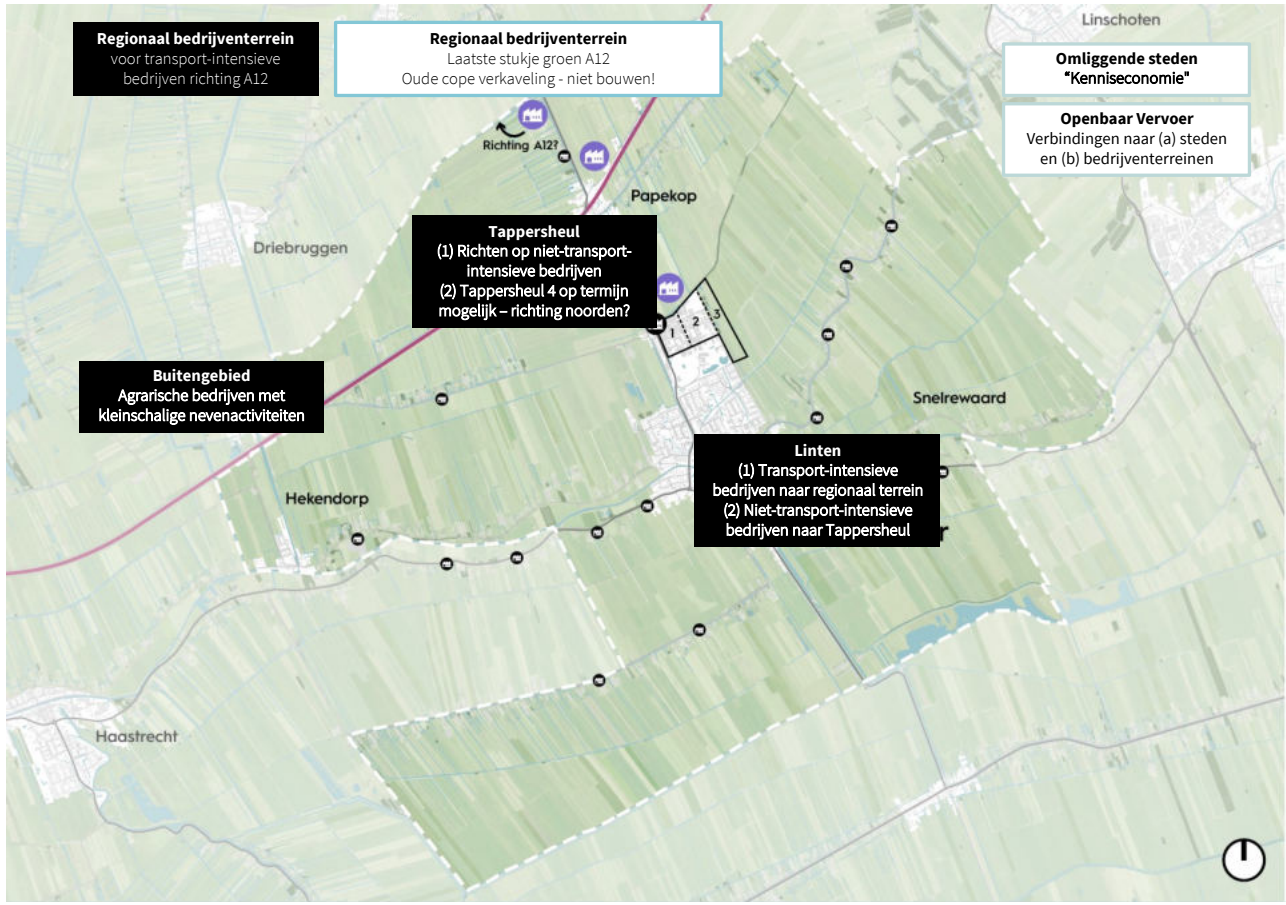

5. Recreatie & Landschap

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Recreatie & Landschap

Inleiding

Een ander thema dat centraal stond tijdens het participatieproces was het thema ‘Recreatie & Landschap’. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Wat zijn volgens u belangrijke kwaliteiten van het buitengebied?
- Hoe ervaart u de verbindingen met het buitengebied? Welke zijn goed en welke kunnen verbeterd worden?
- Hoe ervaart u de randen van de kernen? Welke zijn goed en welke kunnen verbeterd worden?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens geven we de uitkomsten van de enquête en de stakeholderbijeenkomsten weer.

Situatie

Naast de lokale vraag naar recreatieve mogelijkheden speelt ook de vraag vanuit de groeiende Utrechtse stedelijke regio (Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein) en Gouda. Recreanten van buiten de Lopikerwaard weten Oudewater als aantrekkelijk cultuurhistorische parel in het Groene Hart ook te vinden. De historische binnenstad geniet landelijke bekendheid. Het omliggende landelijk gebied als recreatieve bestemming wordt in toenemende mate bezocht.

Opgave

Ontwikkel een visie waarin de kwaliteiten van bestaande recreatiemogelijkheden worden gewaardeerd en stel vast welke recreatieve aanvullingen nodig zijn. Onderzoek en benut combinatiekansen van recreatievoorzieningen met andere opgaven in het landelijke gebied. De verdere ontwikkeling van recreatie in De Utrechtse Waarden zorgt ervoor dat deze sector een duurzame economische drager van het gebied kan worden. Daarmee draagt het bij aan behoud van het landschap, de leefbaarheid en een positief imago van het gebied. .

Landschap & Recreatie

Uitkomsten enquête

Waar recreëren inwoners?

In de enquête hebben we de vraag gesteld *waar* mensen recreëren. Daarbij konden inwoners kiezen uit de antwoorden:

- In en rond mijn eigen woonwijk
- In het centrum van mijn stad
- Rondom mijn stad of dorp

De meeste respondenten geven aan in het buitengebied rondom de stad of het dorp te recreëren (44%), opgevolgd door in het centrum (27%) en in en rond de eigen woonwijk (22%).

Landschap & Recreatie

Positieve waardering

Hoe belangrijk zijn bepaalde recreatiemogelijkheden en hoe worden die gewaardeerd?

Daarnaast hebben we de vraag gesteld hoe belangrijk zij specifieke recreatiemogelijkheden vinden. De verschillen zijn minimaal en alle onderdelen worden over het algemeen als belangrijk ervaren. De tevredenheid over deze mogelijkheden lijkt over het algemeen ook op orde te zijn. Zelfs het minst positief beoordeelde onderdeel (de mogelijkheid om vanuit huis makkelijk met de auto naar het buitengebied te kunnen rijden) scoort nog steeds in 82% van de gevallen een neutrale tot een heel positieve beoordeling.

Desondanks kunnen toch de volgende conclusies getrokken worden:

- Het meest belangrijk vinden inwoners de mogelijk om een wandeling te maken in het groen vanuit huis (voorkeur 1 van 5). De tevredenheid hierover is over het algemeen positief, al staat deze op nummer 3 van de tevredenheidsscore.
- Het tweede belangrijkste vinden inwoners de mogelijkheid om makkelijk vanuit huis naar het buitengebied te kunnen fietsen (voorkeur 2 van 5). De beoordeling hierover is ook erg positief (nummer 1 van de tevredenheidsscore).
- Het derde belangrijkste punt vinden inwoners de mogelijkheid om in het buitengebied te kunnen recreëren (voorkeur 3 van 5). De beoordeling staat ook op nummer 3.
- Het vierde belangrijkste punt vinden inwoners de mogelijkheid om in de binnenstad van Oudewater te recreëren (voorkeur 4 van 5).
- Het minst belangrijk vinden inwoners de mogelijkheid om vanuit huis het buitengebied per auto te kunnen bereiken (voorkeur 5 van 5).

Hoe belangrijk is voor u…

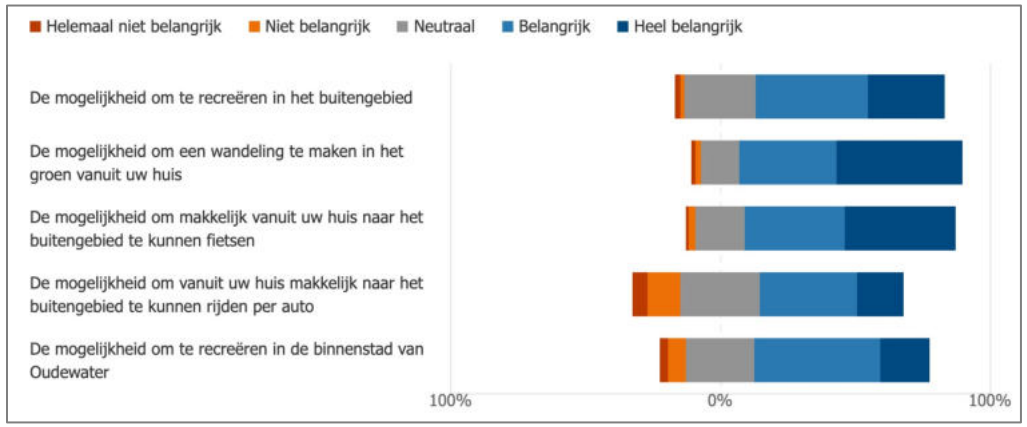

Hoe tevreden bent u over…

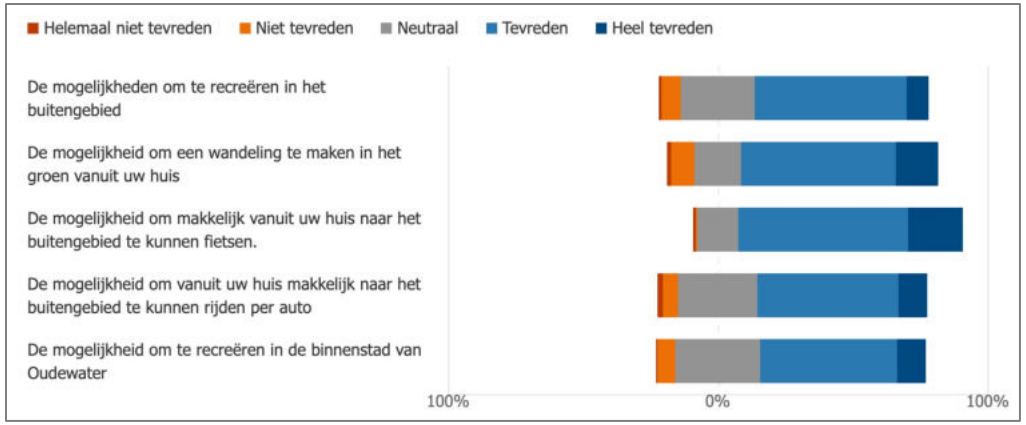

Landschap & Recreatie

Rust, ruimte en vergezichten

Rust, ruimte en vergezichten

De uitkomsten van de enquête worden bevestigd door de deelnemers aan de verschillende bijeenkomsten. Daarbij wordt opgemerkt dat er weinig specifieke bezienswaardigheden zijn, maar dat vooral de rust, ruimte en vergezichten positieve kenmerken zijn van het landschap. Het is belangrijk om het open karakter te koesteren. De gemeente Oudewater speelt daarbij een belangrijke rol, maar afstemming met omliggende gemeenten én de provincie is noodzakelijk (Hekendorp grenst bijvoorbeeld aan Zuid Holland – eventuele ingrepen die daar gedaan worden, hebben direct impact op Hekendorp). Het aantal recreatiemogelijkheden zou uitgebreid kunnen worden. Daarbij wordt vooral gedacht aan kleinschalige en natuurgerichte recreatie.

Er wordt ook opgemerkt dat er behoefte is aan een lange termijn visie. De komende jaren gaat er een grote transitie plaatsvinden. Dit wordt niet alleen veroorzaakt door de agrarische transitie, maar ook door de transitie van gas naar elektrisch. Een duidelijke visie kan een eerste beeld geven hoe het buitengebied er over een aantal decennia uit zou kunnen zien. Daarin zou ook opgenomen moeten worden dat het buitengebied geen plek is om aardgas en olie te winnen – in de omgevingsvisie kan dit al als uitgangspunt opgenomen worden.

IJssel biedt meer potentie

De IJssel verbindt een aantal belangrijke kernen met elkaar, waaronder Snelrewaard, Oudewater en Hekendorp. Bewoners geven aan dat deze rivier meer potentie heeft dan dat nu wordt benut. Het aanzicht is op veel plekken niet uitnodigend en er zijn mogelijkheden om extra faciliteiten toe te voegen, zoals bijvoorbeeld aanlegsteigers, waardoor bezoekers over het water meerdere plekken aan kunnen doen. Daarnaast zijn er mogelijkheden om meer wandelroutes langs de IJssel te realiseren. Overigens is de rivier daarbij ook een barrière, omdat er maar op enkele plaatsen de mogelijkheid is om over te steken. Een extra mogelijkheid om over te steken is wenselijk, bijvoorbeeld door het aanleggen van een extra brug of een pontje (handmatige bediening).

Extra aandacht voor wandelroutes

De verbindingen naar het buitengebied zijn over het algemeen op orde. Het buitengebied is vooral per fiets goed bereikbaar. Inwoners geven aan dat de bereikbaarheid te voet extra aandacht verdient. Wandelaars zijn te veel aangewezen op wegen waar ook het autoverkeer, het fietsverkeer en het agrarische verkeer zich bevindt.

Daarnaast zijn er te weinig mogelijkheden om een rondje te wandelen in het buitengebied. Er zijn weinig wandelpaden en als die er zijn, dan zijn ze vaak ook onvoldoende onderhouden (zoals het Klompenpad) of in het broedseizoen afgesloten. Bovendien is het aantal wandelpaden afgenomen, bijvoorbeeld doordat Staatsbosbeheer het beheer overneemt en de paden dan afsluit in verband met de kwetsbaarheid van het gebied. Bewoners nodigen de gemeente uit om samen met hen te kijken welke extra mogelijkheden er – het lijkt niet complex om een aantal korte, maar interessante wandelverbindingen te toe te voegen. Daarbij wordt verwezen naar specifieke mogelijkheden in Willeskop, Papekop en een rondje Linschoten.

Landschap & Recreatie

Drukte buitengebied

Drukte in het buitengebied

In de binnenstad van Oudewater wordt het steeds drukker, maar deze drukte is ook steeds vaker terug te vinden in het buitengebied. Dit signaal wordt vooral afgegeven door inwoners die in het buitengebied wonen. Agrariërs geven aan dat het steeds moeilijker wordt om in het buitengebied te ondernemen. Recreëren is leuk en noodzakelijk, maar de belangrijkste functie van het buitengebied blijft toch agrarisch ondernemen. Dat lijkt wel eens vergeten te worden. Andere bewoners geven aan dat er hard wordt gereden en dat er (vooral op de smalle wegen) steeds vaker verkeersonveilige situaties ontstaan.

Zowel de verkeersonveilige situaties als de drukte doen zich vaak voor op de wegen die de verschillende kernen met elkaar verbinden (vooral in de linten). Op deze wegen bevinden zich zowel wandelaars, fietsers, auto's als agrarisch verkeer. De wegen zijn echter smal en niet berekend op deze steeds grotere aantallen. Als Oudewater groeit, betekent dit ook dat het verkeer nog verder toe zal nemen. De volgende mogelijke maatregelen zijn besproken:

1. Scheiden van snel en langzaam verkeer

Het meest kansrijk lijkt het daarom om het langzame en het snelle verkeer op drukke wegen te scheiden. Zoals hiervoor aangegeven is er behoefte aan extra wandelverbindingen, maar ook de fietsverbindingen behoeven extra aandacht. Dit geldt zeker de fietsverbindingen naar bijvoorbeeld Woerden, waar veel schoolgaande jeugd zich dagelijks bevindt.

2. Spreiden bezoekers over meerdere locaties in het buitengebied

Daarnaast kan er gekeken worden of bezoekers over meerdere locaties in het buitengebied verspreid kunnen worden. Dat kan bijvoorbeeld door parkeerfaciliteiten op een specifieke plek aan te leggen. De ervaring leert dat veel recreanten zich dan vooral in het gebied rondom deze parkeerplaatsen begeven. Bovendien voorkomt dit dat mensen in de berm parkeren, waardoor het ook de verkeersveiligheid bevordert.

3. Verkaveling

Agrarische ondernemers geven aan dat de kavels opnieuw verdeeld kunnen worden. Zo'n 20 jaar geleden is dit gebeurt, waardoor de percelen destijds vooral rondom het eigen bedrijf gesitueerd waren. Dit betekende minder mobiliteitsbewegingen. De afgelopen zijn veel kavels echter weer verdeeld, bijvoorbeeld nadat een agrariër besluit te stoppen en kavels verkoopt. De verkaveling zou daarom opnieuw (en ook periodiek) uitgevoerd kunnen worden.

6. Mobiliteit

Participatie Omgevingsvisie

Introductie

Mobiliteit

Inleiding

Het laatste thema dat centraal stond tijdens het participatieproces was het thema ‘Mobiliteit’. Het vertrekpunt waren de situatie en de opgave zoals die omschreven zijn in de omgevingsagenda (zie kader hiernaast).

Tijdens de participatie stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe kijkt u naar de bereikbaarheid per auto?
- Hoe kijkt u naar de bereikbaarheid per fiets en per openbaar vervoer?

Dit hoofdstuk geeft de uitkomsten weer. Achtereenvolgens geven we de uitkomsten van de enquête en de stakeholderbijeenkomsten weer.

Situatie

Oudewater is beperkt ontsloten via auto-, fiets- en openbaar vervoer verbindingen. Er zijn momenteel geen grootschalige of belangrijke infrastructurele projecten aan de orde ten bate van de ontsluiting van Oudewater. Uiteraard dienen alle eventuele ruimtelijke ontwikkelingen voorzien te worden van een goede ontsluitingsstructuur. Ook dienen de verkeerskundige gevolgen van deze ontwikkelingen op de directe en indirecte omgeving onderzocht te worden. Hiermee kan de veiligheid worden geborgd en worden drukte en luchtvervuiling tot een minimum beperkt. Technologische ontwikkelingen zullen invloed hebben op het verkeer. Elektrisch rijden en autonoom vervoer zullen invloed hebben op de manier waarop we ons verplaatsen (en parkeren), ook in Oudewater. De provincie is in grote mate bepalend inzake de ontsluiting van Oudewater.

Een aandachtspunt is het aantal vrachtverkeersbewegingen als gevolg van het groeiende bedrijfsleven en bedrijventerrein Tappersheul. Dit veroorzaakt ongewenste vrachtverkeersbewegingen en daarnaast een versnelde achteruitgang van het wegennetwerk. Daarnaast blijkt uit de recent uitgevoerde parkeerdrukmeting dat de parkeerdruk in bepaalde straten erg hoog is. Een derde aandachtspunt is de verkeersveiligheid van langzaam verkeer.

Opgave

Zorg dat Oudewater kwalitatief (fietsen, ov) en kwantitatief (auto’s) goed bereikbaar blijft. Onderzoek hoe bij de herstructurering en uitbreiding van Tappersheul de overlast als gevolg van vrachtverkeer zo veel mogelijk kan worden beperkt. Het openbare vervoer dient gehandhaafd te blijven. Stimuleer het gebruik van de fiets door het aanleggen van kwalitatief goede (snel)fietspaden en duidelijke bewegwijzering. Onderzoek in hoeverre de binnenstad van Oudewater autoluw kan worden gemaakt en in hoeverre dit wenselijk is met inwoners en ondernemers. Onderzoek daarnaast hoe de parkeerdruk kan worden verminderd.

Mobiliteit

Auto, fiets, openbaar vervoer en te voet

Tijdens de bijeenkomsten hebben we deelnemers gevraagd hoe zij de bereikbaarheid per auto, fiets, openbaar vervoer en te voet beoordelen. De belangrijkste uitkomsten zijn hieronder weergegeven.

Auto

De bereikbaarheid per auto is in de basis op orde. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Verkeersveiligheid - De verkeersveiligheid in het buitengebied (zie ook paragraaf recreatie & landschap)
- Parkeren – Verschillende partijen geven aan dat er een tekort is aan parkeerplaatsen in Oudewater. Dat geldt zowel voor de parkeerplaatsen voor bewoners als voor bezoekers. Als voorbeeld wordt de parkeersituatie bij het Touwmuseum genoemd. Daar parkeren veel omwonenden, waardoor er minder capaciteit is voor bezoekers. Daar zou een betere balans gevonden moeten worden. Daarnaast geven ondernemers aan dat het behouden van gratis parkeren belangrijk is, omdat dit toch onderscheidend is ten opzichte van steden in de omgeving.
- Sluipverkeer – op verschillende plekken is nog veel sluipverkeer. Dit geldt niet alleen voor de binnenstad van Oudewater, maar ook voor kleinere kernen als Papekop en Hekendorp. Dit vraagt om specifieke ingrepen.
- Ontsluiting A12 - De ontsluiting naar de A12 kan verbeterd worden

Fiets

De bereikbaarheid per fiets wordt als goed ervaren. De fiets wordt ook steeds aantrekkelijker, vooral door opkomst elektrische fiets. Specifieke aandachtspunten zijn:

- De verkeersveiligheid in het buitengebied (zie ook paragraaf recreatie en landschap)
- De voorzieningen voor de fiets in de binnenstad (in de binnenstad is de auto dominant – daar kan een betere balans gevonden worden). Daarnaast zijn er weinig mogelijkheden om de fiets te stallen in de binnenstad, waardoor fietsers de fiets ook vaak voor de etalages stallen.

Verkeersveiligheid in het buitengebied

Deelnemers geven aan dat verkeersveiligheid in het buitengebied de komende jaren een hele hoge prioriteit zou moten hebben. Er wordt daarbij verwezen naar bijvoorbeeld de Tuurluur en de Papekopperdijk (een smalle drukke weg waarbij het asfalt in slechte staat is) en de rotonde bij Papekop (gevaarlijk voor fietsers). Daarnaast levert het groen in het buitengebied, dat onvoldoende onderhouden lijkt te worden), gevaarlijke situaties op.

Als er geïnvesteerd wordt in Tappersheul 3 en mogelijk zelfs in Tappersheul 4, dan vraagt dat ook om aanpassingen in de infrastructuur. Het zou niet zo mogen zijn dat inwoners wel moeten accepteren dat het bedrijventerrein blijft groeien, maar dat andere punten achterwege blijven. Dit kan gevolgen hebben voor de onderlinge verdraagzaamheid.

Mobiliteit

Auto, fiets, openbaar vervoer en te voet

Openbaar vervoer

Deelnemers zijn het minst positief over de bereikbaarheid per Openbaar Vervoer. Dit wordt ook bevestigd door de enquête, waar de tevredenheid over de bereikbaarheid per openbaar vervoer minder positief scoort dan de andere vervoersmiddelen. Oudewater beschikt niet over een treinstation en is daarom vooral afhankelijk van het busvervoer. Recentelijk is de busverbinding naar Woerden verbeterd. Bussen naar Gouda en Utrecht rijden regelmatig, maar de rit is relatief lang, waardoor het nauwelijks een alternatief is voor de auto. Ook zijn er recentelijk een aantal bushaltes opgeheven.

Over het algemeen begrijpen de deelnemers dat het moeilijk is om buslijnen rendabel te houden. Doelstelling zou dan ook kunnen zijn om het busvervoer op het huidige peil te houden. Extra aandacht kan besteed worden aan de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen – vooral jongeren (zoals stagiaires) zijn afhankelijk van het openbaar vervoer. Daarnaast zouden de mogelijkheden van deelvervoer onderzocht kunnen worden. Deelauto's en deelfietsen zijn in veel steden in opkomst, maar ook in kleine dorpen biedt deze vorm van vervoer steeds meer mogelijkheden als alternatief voor het afnemende busvervoer.

Te voet

De wandelverbindingen in de verschillende dorpen is over het algemeen goed op orde. Ten aanzien van het wandelen zijn er enkele specifieke aandachtspunten:

- De wandelverbindingen in het buitengebied (zie ook de paragraaf Recreatie & Landschap).
- Er kan meer aandacht besteed worden aan rolstoel- en rollatorvriendelijke routes. Dit geldt zowel voor de binnenstad als het buitengebied. In de binnenstad is nieuwe bestrating aangelegd, maar het budget was niet toereikend om te voldoen aan de behoeften van deze doelgroep. Het advies is om het Masterplan Binnenstad er opnieuw bij te pakken – daar is al veel in uitgewerkt.

Mobiliteit

Extra aandacht voor fietsen, ov en voetpaden

Waarin investeren?

Deelnemers aan de enquête is gevraagd of de gemeente vooral moet investeren (a) (auto)wegen en goede parkeervoorzieningen, of (b) comfortabele fietsroutes, veilige voetpaden en toegankelijk openbaar vervoer. Zo'n 60% kiest daarbij voor antwoord b – comfortabele fietsroutes, veilige voetpaden en toegankelijk openbaar vervoer. Dit lijkt ook overeen te komen met de uitkomsten uit de bijeenkomsten, waar deelnemers aangeven dat de autobereikbaarheid grotendeels op orde is en waarbij nadrukkelijk de verkeersveiligheid in het buitengebied als belangrijk aandachtspunt wordt genoemd.

Beperken autoverkeer in woonwijken

In hoofdstuk 1 (wonen) is al omschreven dat inwoners aangeven dat de kwaliteit van de woonomgeving verbeterd kan worden door het autoverkeer te verminderen. Bij het onderwerp mobiliteit hebben we de vraag gesteld waar straten in wijken voor zijn: om doorheen te rijden en te parkeren of om te spelen en te verblijven. 58% koos daarbij voor het antwoord om te spelen en te verblijven. Het zou daarom interessant zijn om te verkennen hoe de impact van het autoverkeer in woonwijken beperkt kan worden.

Beperken autoverkeer in centrum

Een belangrijk thema blijft het autoverkeer in de binnenstad. Ondernemers willen automobilisten zo goed mogelijk faciliteren. Daarnaast wordt aangegeven dat het voor voetgangers en fietsers vaak onaangenaam is. De balans tussen fietsers en voetgangers enerzijds en automobilisten anderzijds zou verbeterd moeten worden. Daar lijken verschillende mogelijkheden voor te zijn, zoals bijvoorbeeld alleen laden en lossen (of heel kort parkeren) toestaan in de binnenstad. Een andere mogelijkheid is om de situatie van een aantal jaren terug te herstellen: voor bestemmingsverkeer was de binnenstad bereikbaar, maar doorgaand verkeer was niet mogelijk. Dit werd gerealiseerd door 2x een 'u' (lus) de stad in te leiden. De reden dat deze situatie niet gehandhaafd is, is dat de Marktbrug onvoldoende sterk lijkt te zijn. Daarom zal er een alternatieve route gevonden moeten worden.

Bijlagen

Enquête

Deelnemers

Respondenten
Als onderdeel van de participatie hebben we een enquête gehouden. Inwoners zijn op verschillende manieren opgeroepen om mee te doen, o.a. door een online campagne op social media, via de verschillende stakeholders en via de lokale media (bericht in de IJsselbode).

In totaal hebben 246 mensen gereageerd. Op deze pagina treft u enkele kenmerken van de respondenten. (NB: Omdat deze vragen niet verplicht waren, kan het zijn dat het totaal niet optelt tot 246.

Wat is uw leeftijd en gezinssituatie?

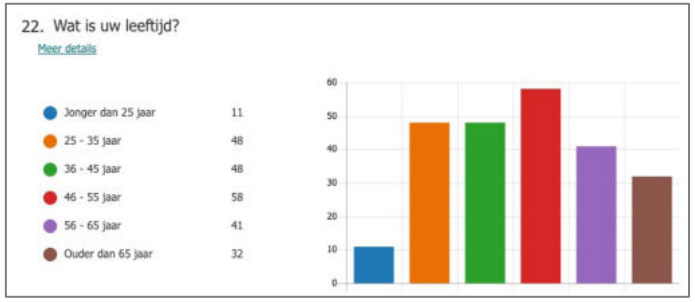

Waar woont u?

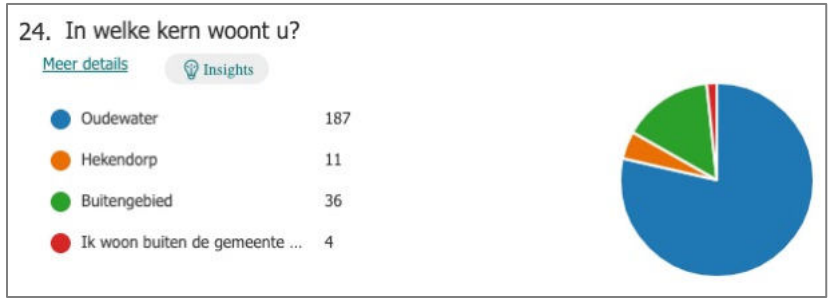

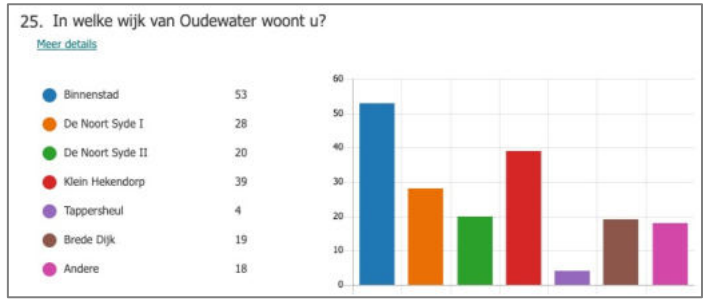

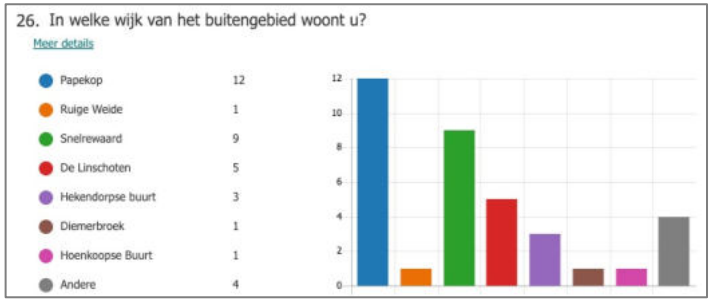

Inzendingen

Overige bijlagen

- LTO Noord – Input voor gemeentelijke omgevingsvisie
  Juni 2021 (apart document)

Gemeente Oudewater

braining the future

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Oudewater

Opdrachtnemer
Braining the Future

Projectteam
Gemeente Oudewater
Braining the Future

Foto's & Illustraties
Braining the Future
Rechtenvrije foto's, tenzij anders vermeld

Datum
Juni 2021

Status
Definitief

www.brainingthefuture.nl